

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus XXV. De Clerico Percussore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

naturali libertati relicta, sunt primò occupantis. 2. Principes prohibent quidem venationem, sed non irritant acquisitionem dominii in feras captas. 3. ex magnificentia non exigunt restitutionem, nec urgent, sed sunt contenti, si seripetæ deprehensi luant pœnas à se statutas. 4. communis persuasio tam venantium quam feras eminentium est, se non obligari ad restituendas feras, vel aliud æquivalens.

6 Oppones. 1. si jaculatio unius vel alterius feræ non est prohibita sub gravi peccato, vel etiam, ut tanquam probabile insinuavimus reducendo talia edicta ad leges merè pœnales, sub nullo in conscientia, tunc gravissima sequuntur damna Principi: ergo, sicut propter periculum gravissimorum damnorum graviter censetur prohibitum etiam diuissimo Principi auferre unum vel alterum aureum, etiam jaculatio unius vel alterius feræ erit graviter prohibita & sub mortali. 2. nemo sentire debet commodum ex suo delicto. *l. Itaque ff. de Furtis*: at illicitè & contra prohibitionem Principis venantes sentirent commodum ex suo delicto, si fierent domini feræ, nec tenerentur ad restitutionem: ergo. 3. qui peccat contra Iustitiam commutativam, tenetur ad restitutionem: ergo supposito, quod illicitè venantes peccent contra Iustitiam commutativam, tenentur ad restitutionem. R. ad 1. *N. Ant.* habent enim & usurpant Principes alia media impediendi gravissima damna, adhibendo nempe vigilantissimos venatores, & feris ipsis subinde haud mitiores in seripetas, constituendo lynceos sylvarum custodes, graves imponendo multas, quibus ut plurimum absterretur licentia subditorum. Dein inter unum vel alterum aureum & inter unam vel alteram feram lata est disparitas; nam aurei sunt in pleno Principis dominio, at feræ nondum captæ non sunt in ejus dominio, & spes illas obtinendi multis adhuc fortunæ casibus est exposita; item jus in aureos non dependet à voluntate subditorum, dependet tamen jus in feras: cum subditi istud Principibus non cesserint titulò Iustitiæ. Unde quando seripetæ vocantur *Wildtprät-Dieb* / & statuta Bavarica in der *Gejais-Ordnung cap. 25.* utuntur verbò *Stehlen* / in largiore & impropria significatione sumuntur hæ voces. D. Christ. de Chlingensperg q. 28. Ad 2. sensus est, quod nemini concedatur actio forensis in materia legibus prohibita: in alio sensu fallit axioma, ut patet in turpi lucro. Ad 3. *Antec.* non est universaliter verum; nam vendens eandem rem secundo emptori, & huic tradens, peccat contra Iustitiam, & tamen acquirit dominium pretii, nec istud tenetur restituere (licet per accidens teneretur rescarcire damnum, si quod passus esset primus emptor ex venditione, vel huic, si pretium jam accepisset, istud restituere) item qui invitò dominò irrumpt in ejus domum, peccat contra Iustitiam, nec tamen ad aliam tenetur restitutionem, quam ut cesset ab inju-

ria. *Conseq. dist.* tenentur ad restitutionem, si hanc exigat Princeps. *G. Conf.* si non exigat, sed vel ex magnificentia velit esse contentus pœnà deprehensi infligendâ, vel ejus lex prohibens non sit recepta sub onere restituendi. *N. Conf.*

Quæres, quæ sit pœna seripetarum contra Edicta Principum venationem exercentium? R. Hæc pendet ex statutis & consuetudinibus particularium locorum: alicubi gradatim proceditur. 1. puniuntur multâ pecuniaria, vel incarceratione. 2. relegatione. 3. condemnatione ad triremes, vel in opus publicum. Ad pœnam mortis, nisi aliæ circumstantiæ adveniant, non solet (& probabiliter nec potest) deveniri. *Waizenegger c. 7. n. 4. Harpprecht, & Nicol. Everhard. Jun.* In Bavaria præter citatam *Gejais-Ordnung* speciales extare sanctiones de hac re editas ann. 1663. 1666. 1674. 1677. 1678. testis est D. Christ. de Chlingensperg q. 29. ubi in objectione notat, seripetas torqueri & pœnâ mortis affici posse in eadem Bavaria juxta decretum de an. 1663. si nempe seripeta diffamatus officium vitæ inlidetur, vel de feriis minis ad inferendam mortem confessus aut convictus, vel totaliter incorrigibilis, & Principis ac legum contemptor habeatur.

TITULUS XXV.

De Clerico Percussore.

SUMMARIUM.

1. Percussor quis dicatur.
2. Quæ percussio Clericis prohibita.
3. Pœna percussentium injustè & illicitè.

Sciendum, Percussorem Clericum dici, qui alios verberibus excipit, vel per se ipsum, vel excipi mandat per alios: percussio autem potest fieri vel ex justa causa & moderatè, vel sine justa causa, adeoque injustè, vel immoderatè.

Dico 1. Percussio immoderata seu cum notabili excessu, omnibus Clericis graviter est prohibita. 2. Moderata autem leviter, si sit absque justa causa, & non passim, ac sine scandalo magno. 3. Moderata, & justa, seu quæ sit ex justa causa, quibusdam Clericis est permessa. Pars 1. sumitur ex *can. 1. 7. d. 45. c. 1. & 2. b. r.* item ex repugnantia cum lenitate & mansuetudine Clericali, quæ reperitur in graviter percussente sive per se sive per alium. Pars 2. ex ratione, quia talis percussio tantum leviter repugnat mansuetudini Clericali, & peccaminosa fit propter defectum justæ causæ. Pars 3. elucescet ex enumeratione causarum, ex quibus, & Clericorum, quibus permessa in Jure est percussio moderata tam Laicorum quam Clericorum, sive per se, sive per alios facta. Sic 1. ex causa correctionis & disciplinæ licet Clericis, qui munus Præceptorum vel Magistrorum obeunt, discipulos

Laicos

Laicos moderatè percutere. *can. 19. d. 1. de penit. & Clericos. c. 1. c. 54. §. fin. de sent. Excom.* quia talis percussio nec est violenta, nec fit suadente diabolo. 2. Sacerdotibus vel aliis Clericis senioribus ob zelum devotionis compescere inflicto moderato verberare pueros & adolescentes, etiam in Minoribus Ordinibus constitutos, si turbent officium & rem Divinam. *c. 16. eod. c. 54. cit.* 3. Prælati Ecclesiasticis, tam Regularibus quam Sæcularibus, ex causa justæ punitionis Religiosos & Clericos sibi subiectos, & quidem in Minoribus constitutos propter leviores culpas, Majoribus autem initiatos propter graviores excessus castigare verberibus moderatè. *can. 8. d. 45. can. 25. d. 86.* siue id faciant propriis manibus (excepto Episcopo, cui *can. 25. cit.* prohibitum est propriis manibus verberare) siue per alium; ille tamen alius spectato Jure Antiquo deberet esse vel Religiosus vel Clericus; si enim Laico committeretur percussio, tam mandans, quàm Laicus exequens, incurreret excommunicationem. *can. 25. cit. & c. 24. de sent. Excom.* Interim tamen consuetudo passim recepta obtinuit, ut Prælati Clericos delinquentes capiant, incarceration, torqueri, & castigari, etiam missos ad trirames, faciant per Laicos; cum difficile sit reperire Clericos, qui id muneris in se suscipere velint. Consuetudini consonat Jus recentius in *c. 15. de sent. Excom. in 6.* Prælaris Regularibus insuper privilegium verberandi suos Religiosos, etiam Clericos, per fratres Conversos seu Laicos concessit Alexander VI. & Leo X. semper autem attendendum est, ne in percussione Clericorum aut Religiosorum excedatur notabiliter; aliàs tam exequentes quàm mandantes incurrunt Excommunicationem Canonis.

3. Dico 2. Poenæ in Clericos immoderatè & injustè percutientes sunt. 1. Si percutiant Laicum, corripiendi sunt, & si percussio sit enormis, vel sæpe repetita, ita ut facilè procedant ad verbera ac passim, pro rebus etiam minimis, deponendi sunt. *c. 1. c. 2. h. t. Pirhing h. t. n. 2.* 2. Episcopus, qui mulierem propter delictum crudeliter fustigare fecit, à Missarum celebratione suspensus est *c. 2. cit.* 3. Qui notabiliter excedunt in verberando Clerico, licet aliàs justa verberandi causa adfuerit, ipso facto excommunicantur excommunicatione reservata *can. si quis suadente 29. caus. 17. q. 4. & c. 24. de sent. Excom.* Oppones. Idem delictum non debet bis puniri: ergo Clericus sæpius repetens verberationes, si propter priores jam correptus & punitus fuit, propter ultimam non potest gravius puniri per depositionem. *R. trans. Ant. N. Conf.* nam consuetudo inveterata & incorrigibilitas aggravat peccatum ultimò commissum: fere sicut fur, qui alibi jam commisit furta, & propter illa jam fortè punitus est, tamen propter tertium & ultimum, hic commissum, hic suspendi potest, quamquam propter primum furtum suspendi non possit, & propter alibi commissà hic non puniri.

TITULUS XXVI. De Maledicis. SUMMARIUM.

1. Maledictum quid & quodplex.
2. Quibus modis committatur Blasphemia.
3. Poena maledicentium hominibus.
4. Et blasphemantium.
5. Quis sit Juxta in causa blasphemia.

Sciendum 1. Sicut percutere est verberare, ita maledicere est verbis lædere alterum. Maledicus ergo est, qui malè vel malum dicit, seu maledictum jacit in alterum. Si id contingat adversus DEum, vocatur Blasphemia, crimen omnium facile gravissimum, si fiat deliberatè & ex formali odio DEI. Si autem verbis impetitur homo, & quidem abiens, & clam, vocatur Detractio, quæ lædit famam proximi: si præsens & in faciem, Contumelia, Calumnia, vel Convitium, læditque honorem proximi. Quòd si malum dicatur non de præsentis vel de præterito, sed de futuro, ita ut proximo malum aliquid optetur in futurum, dicitur Imprecatio, de qua hic non agitur. Tam detractio, quàm contumelia, ex genere suo est peccatum mortale, & maledicus in foro conscientie tenetur restituere famam & bonam existimationem, quam detrahendo abstulit, vel notabiliter minuit, aut reddere honorem, quem convitiando invalit iniquè: in foro autem externo conveniri potest actione injuriarum, de qua ad tit. de injuriis & damno dato infra. Tam detractio quàm contumelia major evadit, si contra Superiorem vel Magistratum, Ecclesiasticum vel Politicum &c. committitur, quàm si contra privatum.

Sc. 2. Blasphemiam variè committi posse. 1. si per maledictum DEO aliquid negetur, quod ipsi convenit, v. g. dicendo quòd non sit providus, non omniscius, non justus &c. 2. si tribuatur ipsi aliquid, quod ei non convenit, v. g. dicendo, DEum esse tyrannum, personarum acceptorem &c. 3. si tribuatur aliquid creaturæ, quod DEO soli debetur, v. g. dicendo, dæmonem esse æquè omnipotentem, æquè scire omnia, etiam futura contingentia, secreta cordium &c. ac ipsum DEum, eive malum imprecetur, v. g. ut pereat, ut non sciat, vel punire non valeat peccata. 5. si quis indecenter & in contemptum nominet DEum, vel Christum, vel Christi sanguinem, vel Sacramenta &c. dico, in contemptum, seu per modum despectionis, aut depressionis; nam si quis absque contemptu, nec animò in DEum exasperatò, sed ex mala consuetudine, ex ira contra hominem vel jumentum, DEum, Sacramenta &c. temerè & irreverenter pronuntiet, propriè blasphemia non est, sed tantum indigna usurpatio Divini Nominis, & seculus scandalò aut conscientia erronea peccatum veniale non excedit, sicut sine reverentia & temerè nomen JESU pronuntiare. 6. si quis juret seriò per falsos Deos, v. g. per Jovem.